

[Time: 3 Hrs]

[Marks: 100]

I Answer all questions briefly**(20)**

- State with authority whether the General Clauses Act, 1897 applies for the interpretation of the Constitution.
- What do you understand by Generalis Specialibus non derogant?
- What is 'travaux preparatoires'?
- What does the expression 'intention of the legislature' mean?
- State the doctrine of prospective overruling with a case law.
- What is financial year according to the General Clauses Act?
- What are internal aids?
- What is secondary rule of interpretation?
- What do you mean by presumption against intending injustice?
- State and explain the strict rule of construction.

II Write short notes on any FOUR**(20)**

- General Clauses Act
- Commencement
- Taxing statutes and interpretation
- Doctrine of Pith and Substance
- Interpretation of statutes conferring rights
- Prospective operation of statutes

III Answer any TWO**(12)**

- The Lokpal and Lokayuktas Act, 2013 requires that the Chairperson or a Member of Lokpal shall not be a person who has been removed or dismissed from the service of the Union or state (Section 3(4))
 - Will this requirement apply to a person removed from Union Service prior to 2013?
 - When in a statute an explanation or clarification is inserted by amendment, will it have retrospective effect or prospective effect?
- S. 147(1) of the Maharashtra Public Universities Act, 2016 reads as follows: On and from the date of commencement of this Act, the Maharashtra Universities Act, 1994 shall stand repealed.
 - What is repeal? What kind of repeal do you see in Section 147(I) above?
 - What is omission? Is it different from repeal? Explain
- In respect of religious freedom under the Constitution of India, Art.25 (2) enables the state to provide for social welfare and reform by law whereas Art 26 recognizes the right of religious denomination to manage its own affairs in matters of religion.
 - State and explain the rule that will aid in resolution.
 - What are the five principles laid down by the SC in employing this rule of interpretation?

IV Answer any FOUR**(48)**

- Explain literal rule of interpretation with case laws.
- What are penal statutes? Bring out the principles governing their interpretation.
- Discuss the presumptions in statutory interpretation.
- What do you understand by welfare legislation? How are the welfare legislations interpreted?
- "Statute must be read as a whole" Explain
- Write a note on (i) Golden Rule (ii) Heydon's rule

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

प्र. १ प्रत्येकी दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

(२०)

- भारतीय राज्यघटनेच्या स्पष्टीकरणासाठी जनरल क्लॉजेस अॅक्ट लागू आहे का? असल्यास आधारसाहित लिहा.
- जनरलीस स्पेशिलाबस नॉन डिरोगॅट हे स्पष्ट करा.
- ट्रॅव्हाक्स प्रिपेरेटरीज म्हणजे काय?
- 'विधिमंडळाचा हेतू' ही संज्ञा लिहा.
- भविष्यलक्षी रद्दबातलतेचा सिद्धांत एखाद्या निर्णयाच्या आधारे स्पष्ट करा.
- जनरल क्लॉजेस अॅक्टनुसार "आर्थिक वर्ष" ची व्याख्या लिहा.
- अंतर्गत सहाय्यक म्हणजे काय?
- कायद्याच्या स्पष्टीकरणाचे दुय्यम नियम कोणते आहेत?
- 'कायद्याच्या उद्देश अन्याय करण्याचा नाही' हे गृहीतक स्पष्ट करा.
- कायद्याच्या काटेकोर स्पष्टीकरणाचा नियम लिहा.

प्र. २ खालीलपैकी कोणत्याही चारवर संक्षिप्त टिपा लिहा.

(२०)

- जनरल क्लॉजेस अॅक्ट
- प्रारंभ
- करविषयक कायदा आणि स्पष्टीकरण
- मूळ गाथा तत्व सिद्धांत
- हक्क देणाऱ्या कायद्याचे स्पष्टीकरण
- कायद्याचा भविष्यलक्षी प्रभाव

प्र. ३ खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रासंगिक समस्या कारणांसहित सोडवा.

(१२)

- लोकपाल व लोकयुक्त कायदा २०१३ कलम ३(४) नुसार, ज्या व्यक्तिला केंद्र सरकार अथवा राज्य सरकारने नोकरीतून काढून टाकले अथवा बडतर्फ केले आहे अशा व्यक्तीला लोकपालचा अध्यक्ष अथवा सदस्य होण्यास पात्रता नाही.
 - हि तरतूद २०१३ सालच्या आधी केंद्रसरकारने बडतर्फ केलेल्या व्यक्तिला लागू होईल का?
 - कायद्यात एखादा खुलासा अथवा स्पष्टीकरण, दुरुस्ती द्वारे अंतर्भूत केला तर त्याचा प्रभाव पूर्वलक्षी असतो की भविष्यलक्षी असतो?

ब) महाराष्ट्र पब्लिक युनिव्हर्सिटीज अॅक्ट २०१६ च्या कलम १४७ (१) नुसार हा कायदा लागू झाल्या दिवसापासून महाराष्ट्र युनिव्हर्सिटीज अॅक्ट १९९४ रद्दबातल झाला आहे.

- १) रद्दबातलता म्हणजे काय? कलम १४७ (१) नुसार केलेली रद्दबातला कुठल्या प्रकारची आहे?
- २) 'वगळणे' म्हणजे काय? रद्दबातलते पासून ते कसे निराळे आहे?

क) भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद २५(२) नुसार राज्याला (धार्मिक संस्थांशी निगडीत) लोककल्याण व सुधारणा विषयक कायदे करण्याचा अधिकार आहे पण अनुच्छेद २६ धार्मिक संस्थाना आपला कारभार चालवण्याचा (मुलभूत) अधिकार देते.

- १) वरिल गुंता सोडवण्यासाठी कुठला नियम (तत्व) उपयोगात आणला जातो?
- २) हा नियम वापरताना सुप्रीम कोर्टाने बनवलेली कोणती पाच तत्वे अनुसरायला पाहिजेत.

प्र. ४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे द्या (कोणतेही चार)

(४८)

- १) शब्दशः अर्थबोधनाचा नियमाचे केस लॉ द्वारे विवेचन करा.
- २) दंडात्मक कायदे म्हणजे काय? ह्या कायद्याच्या स्पष्टीकरणासाठी कोणते तत्व वापरतात?
- ३) कायद्याच्या स्पष्टीकरण करता विविध गृहीतके लिहा.
- ४) कल्याणकारी कायदे म्हणजे काय? ह्या कायद्याच्या स्पष्टीकरणासाठी कोणती तत्वे लागू होतात?
- ५) 'कायदा संपूर्ण पणे वाचवा' ह्या वर भाष्य करा.
- ६) टिपा लिहा

अ) गोल्डन रूल

ब) हेडन्स रूल
